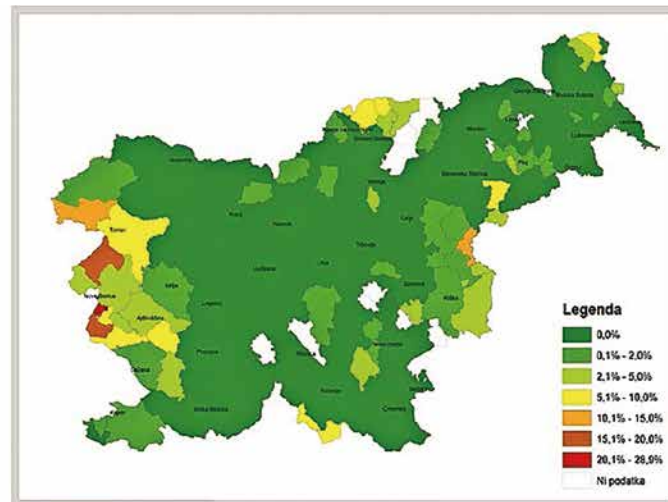
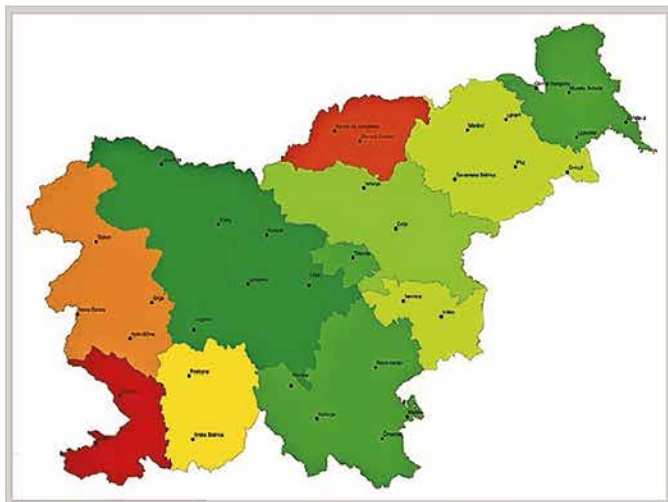

Zaključek

Na podlagi ugotovljenih rezultatov ugotavljamo, da čistost kranjske čebele na podlagi vseh ukrepov izboljšujemo, kljub temu pa problematika ni v celoti odpravljena in zahteva pozornost in reševanje tudi v prihodnje. Zlasti

pomembno je, da so o nujnosti ohranjanja kranjske čebele dobro obveščeni tudi vsi čebelarji začetniki in da so od prvega nakupa oz. prejema čebele družine na čistost svojih čebel zelo pozorni. Rezultati izkazujejo, da se slovenski čebelarji zavedamo pomena kranjske čebele in da si jo želimo ohraniti tudi v prihodnje.

Prikaz izboljšanja čistosti kranjske čebele med letoma 2011 in 2016

Foto: Peter Kozmus

Usposabljanja čebelarjev v času covida-19

Lidija Senič

vodja služb ČZS

lidija.senic@czs.si

Številne države so se marca srečale s problematiko, kako zajeziti širjenje novega koronavirusa med ljudmi. To je botrovalo k sprejetju številnih omejitev oziroma ukrepov, med katerimi je bila tudi prepoved zbiranja in organiziranja javnih dogodkov. Tako se je ČZS znašla pred dilemo, kako izvesti usposabljanja za čebelarje v tem času. Največ usposabljanj namreč izvede na terenu v obdobju od januarja do junija.

Vsa že dogovorjena usposabljanja in delavnice smo morali preklicati, negotovost, koliko časa bodo trajale omejitve, pa je ostala v zraku. Začeli smo razmišljati o ideji, ki je že nekaj časa zorela, da del usposabljanj izvedemo v obliki spletnih izobraževanj – t. i. webinarjev. Če sedaj ni bil pravi čas za izvedbo tovrstne oblike usposabljanja, kdaj bi pa bil?!

Kaj sploh so webinarji? To so spletna izobraževanja (seminarji), ki s pomočjo računalniške opreme (računalnika, tablice, telefona) in internetne povezave omogočajo posredovanje vsebin v real-

nem času in sodelovanje v spletni razpravi. Konec marca smo tako urgentno pripravili navodila za uporabnike, ki so zajemala opis tehničnih zahtev za sodelovanje, kako se prijaviti in vstopiti na webinar ter kako sodelovati. Odlično podporo, kako izvesti usposabljanja, je predavateljem nudil Marko Borko. S programom Zoom je prvi, poskusni webinar izvedel sodelavec Vlado Auguštin 30. marca 2020 na temo apitehničnih ukrepov. Glede na to, da tovrstne oblike usposabljanj sodelavci ČZS pred tem niso izvajali, so se v tem času zares potrudili in usposabljanja izvedli odlično, kar potrjuje tudi analiza anketnih vprašalnikov, ki so jih udeleženci izpolnili po vsakem usposabljanju. Vsa dogovarjanja med zaposlenimi glede same izvedbe, preizkusa in uporabe orodja Zoom itd. so potekala na daljavo, preko videokonferenc. Resnično vesela in ponosna sem, da so se izziva lotili brez odlašanja.

V roku enega meseca, točneje od 30. marca do 29. aprila 2020, je bilo izvedenih 28 webinarjev, eno svetovanje o čebeljih pašah ter eno svetovanje o postopku za pridobitev NPK čebelar / čebelarika. Z webinarji smo pokrili vsa področja, ki jih pokrivajo svetovalci specialisti (tehnologija, varna hrana in ekonomika) in sodelavca v okviru Skupnega temeljnega rejskega programa. Po vsakem usposabljanju so predavatelji udeležencem poslali povezavo do anonimnega anketnega vprašalnika, ki so ga izpolnili. Anketne vprašalnike smo oblikovali v odprtokodni aplikaciji za spletno anketiranje 1KA. Od 1133 udeležencev usposabljanj, kolikor jih je sodelovalo v webinarjih (op. p.: tisti, ki so bili ves čas webinarja prisotni pri izobraževanju), je anketni vprašalnik izpolnilo 889

Foto: MB

Prvi webinar ČZS, 30. marca 2020 na temo apitehničnih ukrepov

anketirancev, dobrih 78 % vseh udeležencev. Izkazalo se je, da je ob ponovljenih temah nekaterih usposabljanj število udeležencev padalo, kar je povsem razumljivo. Število udeležencev, ki so se udeležili posameznih spletnih seminarjev, se je gibalo med 11 in 85, v povprečju pa okoli 40. Na petstopenjski Likertovi lestvici so anketiranci ocenjevali zadovoljstvo z izvedbo webinarjev. Povprečje zadovoljstva z izvedbo vseh izvedenih webinarjev je znašalo 4,5 (op. p: 1 – zelo nezadovoljen, 5 – zelo zadovoljen). Na vprašanje, ali si udeleženci tudi v prihodnje želijo spletnih seminarjev, smo 100-% pritrdilne odgovore prejeli od anketirancev iz 23 webinarjev. Pri preostalih petih webinarjih pa je po en anketiralec menil, da to ni potrebno. Veseli nas dejstvo, da so anketiranci odgovarjali tudi na odprta tipa vprašanj, in sicer kaj od slišanege na webinarjih jim je bilo najbolj zanimivo oziroma uporabno za njihovo delo in katerih vsebinskih predlogov bi si želeli v prihodnje. Odgovori na prvo vprašanje so bili predavateljem v pomoč pri izvedbi kasnejših tovrstnih usposabljanj, čemu dati večji poudarek pri posamezni temi. Odgovori na drugo vprašanje pa so dali nabor vsebin, ki so jih naši predavatelji skušali nekaj uvrstiti v že razpisane teme webinarjev, nekatere pa na novo pripraviti. Kar nekaj pobud smo prejeli tudi na temo zdravstvenega varstva čebel, kar smo tudi sporočili VF NVI, ki je prve webinarje za čebelarje začel izvajati junija 2020.

Tudi v maju smo izvedli webinarje, in sicer teoretični del tečajev za čebelarje začetnike. Na ČZS smo se zavedali, da tečajev ne bo mogoče do poletja izvesti drugače, kot da teoretični del izvedemo s pomočjo spletnih seminarjev. In kako te izvesti v tako kratkem času? Zahtevalo je organizacijske in izvedbene spremembe: soglasje MKGP-ja glede načina izvedbe usposabljanja, vključitev dodatnega predavateljskega tima itd. Webinarje smo tako izvedli s kadri, ki so zaposleni na ČZS. Praktični del tečajev je oz. bo potekal na terenu. Večkrat je bil izražen pomislek, ali so webinarji pravi način za posredovanje znanja čebelarjem in koliko različnih čebelarjev je ta usposabljanja sploh poslušalo. Prepričana sem, da se boste strinjali z mano, da je bil v omenjenem času to pravi način izvedbe usposabljanj, konec koncev je ob tolikih ukrepih oz. prepovedih to družjenje bilo tudi zaželeno. Mlajši in tisti, ki so še zaposleni ter jim uporaba storitev sodobnih informacijskih tehnologij ni tuja, so se tovrstnega usposabljanja celo razveselili. Na osnovi opravljene statistike smo ugotovili, da je od 1133 prisotnih udeležencev usposabljanj usposabljanja poslušalo 390 različnih udeležencev (op. p.: udeleženci so šteti le enkrat, čeprav so morda prisostvovali na več webinarjih). Menim, da število čebelarjev, ki so poslušali in sodelovali v webinarjih, ni zanemarljivo. Prav tako menim, da je treba nadaljevati in nadgrajevati tovrstno obliko usposabljanja, pa vendar ne opustiti tistega, kar je že utečeno in dobro. Tukaj mislim na utečene učne oblike, ki jih zaposleni in pogodbeni sodelavci izvajajo na terenu – na lokacijah čebelarskih društev oziroma zvez, saj vemo, da z e-izobraževanjem ne moremo zajeti celotne populacije čebelarjev. Prav tako pa menim, da tudi osebni stik pri čebelarjih ogromno pomeni. Tako kot smo si ljudje različni po videzu, tako imamo tudi različna stališča. Nekomu zaradi različnih dejavnikov bolj ustrezajo sodobne oblike izobraževanj, drugim bolj klasične, nekaterim celo ene in druge. Zagotovo pa nam je letošnja izkušnja z e-izobraževanjem prinesla pozitivno izkušnjo, ki jo bomo izvajali tudi v prihodnje.

Travniški čmrlj (*Bombus humilis*)

doc. dr. Danilo Bevk

Nacionalni inštitut za biologijo
danilo.bevk@nib.si

Travniški čmrlj je med našimi najmanjšimi čmrlji. Najdemo ga kar v treh barvnih različicah, in sicer v črni, sivi in rjavi. V Sloveniji je najpogostejša črna. Gnezdi večinoma na površini, v mahu ali v šopu trav. Družine so majhne in največkrat štejejo samo nekaj deset delavk. Vrsta je toploljubna. Matice pomladi postanejo dejavne med zadnjimi, šele proti koncu aprila. V nasprotju z večino čmrljev je travniški čmrlj najdejavnejši v toplem delu dneva, zelo podobno kot medonosna čebela. Zjutraj tako postanejo dejavni precej kasneje kot večina čmrljev. Na evropskem rdečem seznamu ni označen kot ogrožena vr-

sta, vendar je pri nas vse redkejši. Vse manj je namreč cvetočih travnikov, ker gnezdi na površini tal, pa veliko njegovih gnezd propade tudi zaradi zgodnje in pogoste košnje.

Črna različica travniškega čmrlja

Foto: Danilo Bevk